

gent:

NEE IS NEE

Reageren op seksueel
grensoverschrijdend gedrag

WAT?

Seksueel Grensoverschrijdend Gedrag (SGG) kan zich voordoen in eender welke omgeving. Dit kan thuis, op straat, op het werk of ergens anders zijn. Dit boekje is onderdeel van een toolbox ontwikkeld op maat van de nightlifesector. Stad Gent wil met deze toolbox uitbaters en organisatoren versterken in preventie, detectie, reactie en nazorg van SGG-situaties. Download de toolbox via stad.gent/neeisnee.

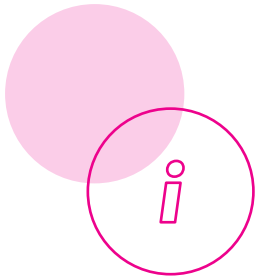
Deze brochure helpt je:

- Reageren op een situatie van SGG
- Omgaan met slachtoffers en omstaanders
- Omgaan met plegers
- Omgaan met spiking

Achterin vind je de contactgegevens van gespecialiseerde hulplijnen.

VOOR WIE?

- Barpersoneel
- Barverantwoordelijken
- Portiers in een nightlifesetting
- Baruitbaters
- Toilettersoneel in een nightlifesetting
- Iedereen die een taak opneemt in een nightlifesetting

REAGEREN OP SEKSUEEL GRENSOVERSCHRIJDEND GEDRAG

Er zijn verschillende manieren om in te grijpen op een situatie van seksueel grensoverschrijdend gedrag. Kies de methode die voor jou op dat moment het best aanvoelt. Denk voor je reageert altijd aan je eigen veiligheid.

Vraag hulp

Betrek een collega. Spreek af dat één van jullie de persoon afleidt terwijl de andere hulp zoekt.

- Spreek de barverantwoordelijke, sfeerbeheer, security,... aan.

Zorg voor afleiding

Leid de aandacht van de pleger af.

- Probeer het oogcontact tussen beide partijen te verbreken door de afleiding achter de pleger te creëren. Zo kan een collega het slachtoffer afzonderen zonder dat de pleger het ziet.
- Stel een vraag:
 - Staat de muziek niet te luid?
 - Is deze toog/tafel nog proper?
 - Ben jij geen vriend(in) van Bert?
- Doe alsof je de persoon die wordt lastiggevallen kent.
- Bied water aan de pleger (als signaal dat het genoeg is geweest).

Ga samen weg

Haal het slachtoffer fysiek uit de situatie.

- Gebruik je autoriteit als medewerker. Vraag bijvoorbeeld aan één van de twee personen om mee te komen naar een andere plaats (aan de toeg, bij vrienden die een oogje in het zeil kunnen houden,...)
- Plaats jezelf fysiek tussen beide personen. Maak bijvoorbeeld de tafel schoon of spreek één van de partijen aan. (Maar denk eerst aan je eigen veiligheid!)
- De toegang ontzeggen.
 - Je kan de pleger steeds de toegang ontzeggen als je zeker bent dat er grensoverschrijdend gedrag was.
 - Ben je niet zeker? Soms is het wenselijk voor de algemene sfeer en het veiligheidsgevoel dat de persoon toch vertrekt. Neem de tijd om de situatie uit te leggen. Betrek altijd een collega!
- Bundel jullie krachten: laat één persoon het slachtoffer opvangen terwijl de andere zich focust op de pleger.

Zeg iets

Blijf rustig en neem een neutrale lichaamshouding aan.

- Hou je handen ter hoogte van je schouders met de handpalmen gericht naar de pleger.
- Plaats je voeten niet naast elkaar maar sta stevig gegrond in geval dat de situatie zou escaleren.
- Stel de pleger voor een keuze. Begin met het negatieve en eindig met het positieve: 'Moeten we je buitenzetten of houd je het voor iedereen fijn vanavond?'
- Mogelijke vragen:
 - Is alles ok hier?
 - Valt deze persoon je lastig?
 - Wat je doet vindt die niet leuk, stop daarmee.
- Mogelijke vragen om de relatie tussen beide partijen te verduidelijken:
 - Is dit jouw vriend?
 - Kennen jullie elkaar?

Blijf in de buurt

- Heb je het gevoel niet veilig te kunnen ingrijpen? Hou de situatie in het oog en bied het slachtoffer nadien ondersteuning.
- Breng je collega's op de hoogte zodat zij mee kunnen opvolgen.

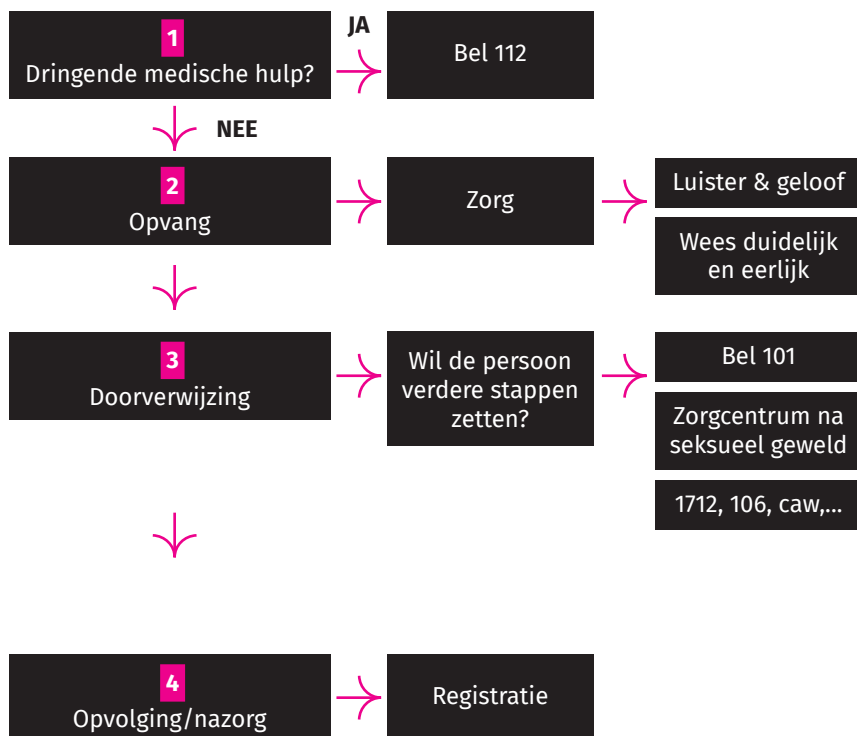
OMGAAN MET SLACHTOFFERS EN OMSTAANDERS

Slachtoffers van seksueel grensoverschrijdend gedrag vragen discrete maar duidelijke ondersteuning, zowel tijdens de feiten als onmiddellijk erna. Veel slachtoffers voelen zich schuldig of schamen zich, waardoor ze soms de feiten minimaliseren of zichzelf verantwoordelijk stellen voor wat is gebeurd.

Vergeet niet dat het melden van een feit een grote stap is voor het slachtoffer. Neem daarom elke melding ernstig en stel het slachtoffer altijd voorop.

Ook omstaanders kunnen extra aandacht en begeleiding nodig hebben. Je kan voor hen dezelfde stappen volgen als voor slachtoffers.

Volg dit stappenplan wanneer je een slachtoffer of omstaander wil helpen.

1. Maak een inschatting van de situatie

Heeft de persoon dringende medische hulp nodig? Bel meteen de hulpdiensten via het nummer **112!**

Schat je in dat er geen dringende hulp nodig is? Breng het slachtoffer naar een veilige plek waar die afgeschermd is van nieuwsgierige blikken. Als later blijkt dat er toch dringende medische hulp nodig is, contacteer je de hulpdiensten.

2. Vang het slachtoffer op

Het slachtoffer is op dit moment heel kwetsbaar: het is aan jou om de fysieke en mentale ruimte zo veilig mogelijk te maken.

— Luister en geloof

- Bied een luisterend oor aan.
- Andere werktaken zijn niet meer relevant. Jouw focus ligt op deze persoon.
- Stel korte en gerichte vragen:
 - Kan ik iemand contacteren?
 - Is er iemand in de buurt die je vertrouwt?
 - Waar heb je op dit moment nood aan?
 - Wil je een klacht indienen?
- Minimaliseer nooit de feiten.
- Gebruik **nooit** zinnen zoals deze:
 - Dat is toch niet zo erg.
 - Die had het waarschijnlijk niet zo bedoeld.
 - Ben je zeker dat dit gebeurd is?
 - Heb je een aanleiding gegeven?

— Wees duidelijk en eerlijk

- Wees duidelijk. Geef de controle terug aan het slachtoffer. Vraag naar wat die wenst.
 - Stel vragen waar het slachtoffer ja of nee kan op antwoorden.
 - Vraag naar wat het slachtoffer wenst dat er gebeurt met de pleger: met rust laten, aanspreken en informeren of buitenzetten.
 - Vraag altijd toestemming als je verdere stappen wilt zetten (bv. 'Is het ok dat we je naar een andere ruimte brengen?')
 - Probeer uit te leggen wat de volgende stappen zijn zodat het slachtoffer niet voor verrassingen staat.
- Wees eerlijk
 - Heb je zelf geen tijd om het slachtoffer op te vangen? Geef dat aan en haal er een collega bij.
 - Geef het aan als je een vraag niet kan beantwoorden of even niet weet hoe te reageren.

3. Doorverwijzing

Na de feiten verwijs je het slachtoffer naar de juiste hulpverleners en diensten. Het slachtoffer kiest zelf of die hierop in wenst te gaan.

– **Zorgcentrum na Seksueel Geweld (ZSG)**

Is er sprake van seksueel geweld? Dan kan het slachtoffer terecht bij het ZSG van UZ Gent. In het Zorgcentrum vangen medische en psychologische hulpverleners het slachtoffer op. Het slachtoffer kan er ook beslissen om klacht in te dienen. In dat geval komt een zedeninspecteur van de politie ter plaatse.

– **Klacht indienen bij de politie**

Is er sprake van seksueel geweld en wil het slachtoffer niet naar het ZSG maar wel klacht indienen tegen de pleger bij de politie? **Bel 101**. Was er geen seksueel geweld maar wel een andere vorm van juridisch grensoverschrijdend gedrag (bv. betasten van de billen of borsten, seksistische uitlatingen, ...)? Dan is een doorverwijzing naar het ZSG niet nodig maar kan de politie wel een klacht registreren.

– **Wat als het slachtoffer geen hulp wil of geen klacht wil indienen?**

Grensoverschrijdend gedrag heeft een traumatische impact op het slachtoffer. Daarom is het niet altijd mogelijk om op het moment zelf in te schatten welke stappen die wil zetten. Wil het slachtoffer de politie niet betrekken en is er geen acuut gevaar meer? Dring dan aan op medische zorg, eventuele sociale begeleiding en indien nodig een ziekenhuisbezoek. Geef het visitekaartje mee met het overzicht van verschillende hulplijnen (zie visitekaartje in de toolbox).

Zorg ervoor dat het slachtoffer veilig thuis geraakt. Schakel hiervoor een vriend, personeelslid, ouder, ... in.

Als getuige van een misdrijf ben je wettelijk verplicht dit te melden bij de politie. Wat je gezien hebt of weet, kan erg belangrijk zijn voor het onderzoek en de bestraffing van dat misdrijf. Ook als het slachtoffer geen aangifte wenst te doen, moet je het misdrijf dus melden (met een anoniem slachtoffer).

4. Nazorg en registratie

– **Een incident kan ook op jou als omstaander een indruk nalaten.**

Zorg voor jezelf en je collega's. Maak tijd om met elkaar te praten over wat gebeurd is.

– **Registreer een incident altijd voor verdere opvolging. Op stad.gent/neesnee lees je hoe je dat doet.**

&#%!&

OMGAAN MET PLEGERS

- Zorg voor je eigen veiligheid. Betrek zo snel mogelijk collega's die instaan voor de veiligheid.
- Denk ook aan de veiligheid van de pleger. Vermijd nieuwsgierige blikken of aanrakingen.
- Wordt de pleger op heterdaad betrapt, vraag die dan om ter plaatse te blijven en te wachten op politie.
 - Gebruik hierbij geen geweld.
 - **Bel meteen 101.**
- Ga de pleger alleen achterna als dat veilig is.

Hou info bij

- Verzamel de gegevens van getuigen of vraag ze om ter plaatse te blijven tot de politie er is.
- Is de gebeurtenis gefilmd? Verzamel deze beelden. Hou ze bij voor (later) onderzoek of bezorg ze meteen aan de politie.
- Noteer indien mogelijk de nummerplaten van plegers of getuigen.
- Noteer eventuele lidkaartnummers van plegers of getuigen.

OMGAAN MET SPIKING

- Bepaal of er dringende medische hulp nodig is. Zoja: **bel 112**, zonee: volg de stappen hieronder.
 - Geef geen drinken of voeding aan het slachtoffer.
 - Raak het slachtoffer niet aan.
 - Het is best dat die dezelfde kleren aanhoudt als op het moment van de feiten.

Naar welke hulp verwijs je door?

- Verwijs het slachtoffer door naar het ziekenhuis voor een toxicologisch onderzoek. Neem contact met het ziekenhuis om af te stemmen over de verdere stappen.
- Is er ook sprake van seksueel grensoverschrijdend gedrag? Verwijs het slachtoffer door naar het Zorgcentrum. Ook daar kan een toxicologisch onderzoek uitgevoerd worden.
- Indien meer dan 72u sinds de feiten: neem contact op met het Zorgcentrum om af te stemmen over de verdere stappen.
- Wil het slachtoffer niet naar het ziekenhuis of zorgcentrum, noteer dan alle informatie die nuttig kan zijn voor verder onderzoek:
 - Tijdstip van de feiten
 - Wanneer begon de black-out?
 - Wie was in de buurt?
 - Wat heeft het slachtoffer gedronken?
 - Noteer de contactgegevens van de vrienden van het slachtoffer om een eventuele opvolging te plannen.

gent:

NEE IS NEE

HULP BIJ SEKSUEEL GRENS- OVERSCHRIJDEND GEDRAG

– Voor slachtoffers van seksueel grensoverschrijdend gedrag

→ UZ Gent	– Zorgcentrum na Seksueel Geweld UZ Gent (enkel bij acute situaties)	www.seksueelgeweld.be
	Als je medische en psychische hulp nodig hebt en, indien gewenst, hulp bij politieaangifte.	
→ 106	– Als je nood hebt aan een gesprek	www.tele-onthaal.be
→ 1712	– Als je vragen hebt over (seksueel) geweld	www.1712.be
→ 1813	– Als je rondloopt met zelfmoordgedachten	www.zelfmoord1813.be
→ Anaktisi vzw	– Zelfhulpgroepen en lotgenotencontacten	www.anaktisivzw.be
→ Punt vzw	– Zelfhulpgroepen en lotgenotencontacten	www.puntvzw.be
→ psychologische ondersteuning	– Traumapsycholoog of therapeut	www.vind-een-psycholoog.be
→ 0800 13 500	– Onthaal CAW	www.caw.be
→ 09 266 67 53	– Politie hulp	BPZ.gent@police.belgium.eu
→ juridische ondersteuning	– juridische ondersteuning	www.slachtofferzorg.be

– Voor wie seksueel grensoverschrijdend gedrag pleegde of eraan denkt

- Bel 1712
 - Ga je zelf soms over de grens en wil je dat dit stopt? Praat erover met 1712. Gratis en anoniem. Professionele hulpverleners helpen je.
- Surf naar www.stopitnow.be
 - Stopitnow biedt een luisterend oor, informatie, advies en ondersteuning aan personen die zich zorgen maken over hun gevoelens of gedrag naar minderjarigen.
- 0800 13 500 – Forensisch Ambulant CAW
 - Het FAB-team bij CAW biedt hulp aan minder- en meerderjarige personen die seksueel grensoverschrijdende gedachten en gevoelens ervaren of dergelijk gedrag stellen.

